

[Landbrugsministeren.]

Det ærede Medlem Hr. Kyed siger, at hvis man nu indfører en saadan Bestemmelse om et vist Forbud mod Pantsætning, kan man komme til at opleve, at man faar to Slags Ejendomspriser, en lavere Pris for de Ejendomme, som er lavt prioriterede, thi for dem vil Forbudet jo være effektivt, og en højere Pris for de højt prioriterede Ejendomme. Selv om det ærede Medlem kan have en Smule Ret heri, tror jeg dog ikke, dette Forhold er af stor Betydning, for Sagen er jo den, at selv om man i Øjeblikket har en Række Landejendomme, som ikke er højt prioriterede, gaar det jo næsten altid saadan, at de ved Ejer-skifte bliver højt prioriteret. Ved Ejer-skifte, naar en ny Køber træder til, bliver der næsten altid foretaget yderligere Pant-sætning af den paagældende Ejendom. Jeg siger ikke, det sker i alle Tilfælde, men naar det sker, bidrager det i høj Grad til, at Landbrugets Pantegæld forøges Aar efter Aar. (Kyed: Hvorfor sker det?). Det sker ganske simpelt derved, at man betaler mere for Ejendommen, end den er værd, og den Sælger, der har Ejendommen, eller andre, indfører et nyt Pant i Bruget — man haaber jo alle sammen paa, at det bliver bedre Tider i Fremtiden. Paa den Maade er det, at Priserne paa Landbrugsejendommene drives op. Derfor tror jeg, at denne frie Pantsætningsret, disse gode Laanevilkaar, som man hidtil har troet var til størst Fordel for Landmændene, i Virkeligheden maaske er til endnu større Fordel for dem, der sælger Ejendommene, for dem, der efterhaanden bliver Kapitalister, og til Skade for dem, der skal arbejde i Landbruget. Derfor er det efter min Mening i høj Grad betimeligt, om man nu, da man igen staar over for en Stigning i Landejendomspriserne, ogsaa paa dette Omraade gaar ind i Forhandling om Bestemmelser, der kan imødegaa disse uheldige Virkninger.

Angaaende Afsnittet om Moratorieordningen har jeg forstaaet paa de forskellige ærede Ordførere, at man ikke havde væsentlige Indvendinger at gøre over for det, og jeg er naturligvis villig til i Udvalget at forhandle om Enkeltheder. Det eneste, jeg særlig har lagt Mærke til af Kritik, er fremskommet fra det ærede Medlem Hr. Thomsen, som kritiserede § 27. I § 27 foreslaas det, at ved Behandlingen af Anmodninger om at faa en Gældsordning gennemført skal der tages Hensyn til Mandens personlige Kvalifikationer,

„om han i de sidste Aar har opfyldt

sine Forpligtelser med Hensyn til Betaling af Skatter og Afgifter, Renter af og Afdrag paa Gæld af et tilsvarende Beløb som Ejendomsskyldværdien.“

Hvis en Mand — og den Slags Tilfælde forekommer jo desværre ogsaa inden for Landbruget — har haft et Landbrug og hverken har betalt Skatter eller Renter eller andre Afgifter i de sidste Aar, saa er det ganske urimeligt at tro, at saadan en Mand, fordi han faar Moratorium, bliver i Stand til at betale noget i Fremtiden. Derfor maa man, naar man vil ind paa en saadan Gældssanering, hvorved store Beløb bliver indefrosset i nogle Aar, hvorved Kreditorerne ikke faar Renter af deres Penge og eventuelt, hvis Priserne ikke stiger meget stærkt, maa give Afkald paa deres Tilgodehavende efter Moratorietidens Ophør, naturligvis ikke gennemføre saadanne Ordninger, undtagen de Landmænd, som faar disse Fordele, virkelig ogsaa har vist, at de har Evne til at faa noget ud af de Bedrifter, de sidder med. Men der er efter den Bestemmelse, som jeg læste op, indført en anden Bestemmelse, der gaar ud paa, at

„er dette ikke Tilfældet, skal Gældsudvalget kun under særlige Omstændigheder, som f. Eks. Skyldnerens Sygdom, Uheld i Besætningen eller anden Skade paa Ejendommen, som i betydeligt Omfang uden Ejerens Skyld forringer Driftsudbyttet, fremme Skyldnerens Anmodning om Gældsordning.“

Der er altsaa en Udvej til at fravige det Krav, som man her har stillet, hvor det skønnes, at der er særlige Aarsager er Grund til det. Jeg mener, at naar man gaar med til saadanne Bestemmelser til Fordel for Landboerne, maa man ogsaa af Hensyn til Kreditorerne stille sig paa det Standpunkt, at disse Bestemmelser til Værn for Landboerne kun kommer de Landmænd til gode, som virkelig har fortjent det.

Det forekommer mig, at Lovforslaget, som det her foreligger, er et meget omfattende og meget virkningsfuldt Bidrag til Sanering af Landbrugets Gældsbyrde og til rettidig Indførelse af Forsikringsbestemmelser mod fremtidige Kriser. Det er efter min Mening en af de største Reformers til Fordel for Landbruget, der er fremsat Forslag om i den senere Tid, og den vil sikkert, hvis den gennemføres, skabe Lysning i Tusinder af Hjem, for Tusinder af Landmænd. Den vil skabe betydelig større Tryghed for Landbruget, hvis Fremtid sikkert af andre Grunde kan blive mørk nok endda.